

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Égés évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdonosa.

Az egyesületi lakás feljegyzete alatti
Főnökség és kiadósok listája: Főnökség: Szász u. 10. sz. OMGE. Igazgató:
Pócsa Sándor; Helyettes: Zoltán u. 10. sz. OMGE. szerkesztő: Déry
Tivadar; Budapest, Hűvösvölgyi u. 10. sz. OMGE. Iktató.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

III. országos sörárpavásár.

Az OMGE, ugys mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége, a Borsodmégyesi Gazd. Egyesülettel, a Miskolci kereskedelmi és iparkamarával és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével karöltve a f. évi augusztus 28-án országos sörárpavásárt rendez Miskolcon.

A vásáron résztvenni önjárt eladó, árpájától a „Borsodmégyesi Gazdasági Egyesület” titkari hivatalának faj és minőségengent 5 kg. mintát s amennyiben az ár, a eladásával a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét” önjávia megbizni, egvéjéül ugyanazon mintából 4 kg.-ot a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének” (Budapesti, Alkotmány-utca 31.) is beküldeni tartozik.

A minták legkésőbb augusztus hó 26-ig beküldendők. A vásár iránt érdeklődőknek részletes tájékoztatást nyújt és bejelentési levelet küld a Borsodmégyesi Gazdasági Egyesület titkari hivatala.

A Miskolci Hírelhízel r.-t. igazgatósága azon kérvényre nyújtja a termelőknél, hogy a sörárpavásárra bejelentést árpát a vásár napján miskolci termény s áruárakártaiban fakóbr jelentésmdása nélkül kész beraktározn. Ez egyben az érdeklődők sziveskedjenek közvetlenül a nevezett intézet igazgatóságához fordulni.

A rendező-bizottság.

Háziipari szövetkezetek.

A közigazgatás egészséges fejlődése megköveteli, hogy a nemzet vagyoni állapotának javulása nemcsak egyes osztályok között, de az egész vonalon állandóan és egyenletesen történjék. Ezen időtől ezal felé törekedik ma mindama társaság, mely a közigazgatás előbbrevitelénél szerepelni hivatva van.

Mindenfelé folyik az áldásos munka az ellentétek kiegyenlítésére, az egyes osztályok között levő vagyoni éles határok lerontására, a szakadások áthidalására. A gazdasági ingyenes előadások rendezése, a háziipari tanfolyamok szervezése, a telepítési munkálatok nagy körültekintéssel leendő fogantatására, mind a nagy ellentétek kiegyenlítését, a nemzet zömének egyenletes, szilárd alapokra fektetett vagyoni haladását mozdítja elő.

Nincs hazánkban egyetlen polgára sem, ki benső örömmel ne kísérről figyelemmel e nemes törekvések és a szép eredményeket látva erős hitet ne táplálna nemzetünk gazdasági felendülése iránt.

A sok, egy célra törekvő eszköz és működés között elvitathatlanul kimagasló helyen áll a háziipari tanfolyamok rendezése. Hogy a szegényebb néposztály zöme a hosszú tél alatt konyerét tisztességesen megtereshesse és ne legyen kitéve azon erkölcsi és anyagi ellenszélnek, adjunk neki munkát, de előbb tantsuk meg dolgozni.

A kezdet megtörtént. Földmívelésügyi miniszterünk az elmúlt télen 180 háziipari tanfolyamot szerveztetett s ezeken — általában — legalább 4500 egyént tetek képzését egy vagy több háziipari foglalkozás folytatására. Ezen tanfolyamoknak bizonyára folytatása is lesz s így néhány év alatt a szegényebb néposztály minden munkaszerető tagja a téli hónapok sok rosra vezető elhervése helyett kenyereztető hasznó foglalkozást izhet.

A háziipari tanfolyamok rendezése már is azt eredményezte, hogy az anyag könnyű és olcsó beszerzésének módja felett gondolkodja a nép, mely a háziipar üzésének nagy erkölcsi és anyagi hasznáról oly hamar meggyőződött. A Tisza mentén p. o. dugványozás a füzéseket a meglevő füzéseket pedig rendezték, holott ezen a vidéken ly dolgokkal az előtt nem igen törődtek, hanem a kivesztett füzesszót jórészt télen át elfüjtötték. Több helyt mozgalom indult meg a cizrok természetére, seprökötés céljából. Az irtérekben a

gyékénynek értékét kezdenek tulajdonítani, szóval sok mindent más szemmel néz a szegény ember, mint az előtt, a mikor annak fejlődőségéhez nem értet.

A háziipar terjesztése, fejlődése rendszeren uton halad és már is nagy áldása azon vidék szegényebb népének, hol ilyen tanfolyam szerveztetett, de most következik a munka nagyobb, nehezebb része: a kész cikkek állandó és fokozatlan terjeszkedő értékesítése.

Tévednek azok, akik azt hiszik, hogy a háziipar általános elterjedése az értékesítés nehézségein fog hajótorást szenvedni, tévednek pedig azért, mert a kész cikkek értékesítése már ezidőszentir is szépen sikerül, ha van, aki az értékesítés körül buzgólkodik. Inkább most meg lassan meg az értékesítés, meg a kész cikkek a piacot, a vevőt keresni, mert még ismeretlenek vagyunk, de mibeily egy vidék háziipara kilép az ismeretlenség homályából és létezésre, jó híre a fogyasztó vagy kereskedő állandó tudatába jut, az értékesítés akadályai meg fognak szünni és a háziipar fejlődésével lépést fog tartani a kész cikkek kereslete is.

Es ez nagyon természetes. Ha az a czeplőt, keszmezt, félegypház, szabaddai stb. gyümölcstermeltő tudni fogja, hogy ő a Tisza mentén 1000 száma kaphat gyümölcszárított kosarat olcsón, csak nem fog drágán a külföldről hoztatni. Ha az a kereskedő tudja, hogy seprőt, keft, gyékénymunkát, szalmafonást stb. nagyobb mennyiségben, jó minőségben egy vagy más vidéken jutányosan beszerezhet bizonyára fölkeresi a részve is kedvező forrást. Ugyaníly leszünk, azon tárgyakkal, mik a mezőgazdaság körében használatosak, az oldalkosarakkal, hántatlan vesszőből font kosarakkal s egyéb tárgyakkal, miknek nagyban készítése nem egy vidéknek fog boldogulására szolgálni.

De hogy ezt elérhessük, feltétlenül megkivántatik, hogy valamely vidék egyféle iparcikkből sokat készítsen és megkivántatik különösen az, hogy a háziiparral foglalkozók világenként szövetkezte álljanak.

TERMÉNYEINK ÉRTÉKESITÉSÉT

bizsuk a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉRE, Budapest,

V. u. Alkotmány-utca 31.

A szövetkezést való tömörülést számos fontos ok teszi kívánatosnak, nevezetesen:

Egyes ember csak a helyi fogyasztásra számíthat, ez pedig bizonytalan. Kivételre dolgozó kereskedő az árnyalg kevés kész cikket, bíró kis értékűre lehet, ami szőbe, de a szövetkezet az országban, vagy egy helyi, behozható kész cikket, piacot vagy közvetlen kereskedőt, sőt a mi legkívánatosabb, nagyban megrendelői könnyen talál, mert a szövetkezetben meg van az a garancia, a mi egyes emberről hiányzik.

A szegény ember magára hagyva, nagyon gyakran oly helyzetbe jöhet, hogy kevés cikket, főleg potom pénzért kénytelen elvételgetni, mert rá van szorítva, de ha szövetkezetek állnak, a szövetkezetnek még munkijára előleget fog kapni addig, míg a munka illő áron értékesíthető lesz.

A szövetkezet talál módot arra, hogy a házipari tárgyak nyers anyag jó forrásból nagyban beszerezhesse, tagjai között nyilvánosan kiosszva, erre pedig az egyes kis ember nem képes.

A szövetkezet nemcsak a már meglévő házipari feltehető, de szelebbé látkörrel, nagyobb tekintéllyel, erkölcsi és anyagi súlyjal bírva, a meglévő házipari oly tárgyak készítésére is kiterjeszheti, miknek "biztos, jövendőleges" piacot remél vagy tud teremteni.

Ha mindehhez hozzávesszük, hogy a szegény ember önzalmán, munkaködét, saját önkies megbecsülését nagyon emeli az összetartozás érzete, azon tudat, hogy ő minden bajában támaszt, gyámoltást, segítséget nyer szövetkezeti társainak egyetemenél, bátran állíthatjuk, hogy a házipari állandó és fokozatos terjedése a szövetkezetek alakítását nemcsak kívánatos, de — ugyiszoivan — nélkülözhetlenné is teszi.

Az a kérdés már meg — ki alakítsa, ki szervezze ezeket a szövetkezeteket.

Egyén téren az ilyen szövetkezetek létesítése nem oly nehéz, mivel a szövetkezetek állani óhajtó tagok legnagyobb része bir anyagi szellemi és anyagi erővel, a gy szövetkezetek megalakításra vezetnek, a fentebb kifejtésben De itt másként áll a dolog. A házipari üzletszerűleg foglalkozó kismemberek sem szellemi, sem anyagi tekintetben nem állnak azon a fokon, hogy maguk erejéből szövetkezetek alakuljanak, rajtuk segíteni kell, ennek a segítségnek pedig társadalmi uton kell megtörténni. Műtán pedig a társadalom vezetőik nélkül nem mozog, a házipari szövetkezetek megalakításánál a társadalom vezetői, a mozgalom megindító — véleményem szerint — csakis a gazdasági egyesületek és gazdákörök lehetnek.

Ennek a megindokolása nagyon egyszerű. Ugy tudom, hogy a befolyezett tanfolyamok legtöbbjéből a gazdasági egyesületek és gazdákörök szerveztek, természetes tehát, hogy a házipari szövetkezetek megalakításánál, mindnag mozgalom megindításánál érvényes a vezérszerep, mint olyanoké, melyek a körülmények és viszonyok teljes ismeretével bírnak.

Hogy miként, mi módon alakuljanak ezen szövetkezetek, annak részletesebbet nem beszélgetünk, mert a módokat részleteit, a hivatalt mindig a helyi viszonyok irányítják, csak azt jegyzem meg, hogy a megalakítandó szövetkezetek önmagukra hagyva nem fejthetik ki teljesen tevékenységüket, azért szükséges, hogy az ország területén megalakítandó összes szövetkezetek egymással állandó összeköttetést tartsanak föl, egymást gyámolítsák, segítsék anyagiul is inkább, mivel a szövetkezetek fődjöj a cikkek értékesítésén lévén, ezen, az egész országot behálózó összeköttetés a célt hatástanos előmozdítja.

Midőn soraimat az illetékes tényezők szíves figyelmébe ajánlom, jelzem, hogy a "Zentai Gazdákör", mely a tél folyamán négy tiszaméti közömben, illetve városban szervezett szép eredményű kósafőnö tanfolyamot,

megindította a mozgalmat arra, hogy a Tisza mentén Martonostól Ó-Becséig a házipari kósafőnöket szövetkezeti tömörítés és van remény arra, hogy ezen mozgalmat az óhajtott siker fogja kísérni.

No veszel Janos.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Béla.

A köztenyészeti bikái.

II.

Örömmel közlöm Ujhelyi tanárúrsam fenti közleményét. Örömmel olvastam annyival is inkább, mert a "Közlelek" 55-ik számában megjelent "Köztenyészési czélokak csak tisztavéri állatokot használnjuk" című közleményemet egyenesen csak azért írtam, csak azért domborítottam ki, hogy élesen a közlemény pontjait, hogy e fontos kérdésre részletelem a figyelmet, hogy azt tisztázandó viált provokáljak.

Közleményemnek két pontja volt: 1. köztenyészési czélokak használnjuk tisztavéri apaállatokat, de semmi esetre sem olyanokat, amelyek ösmeretlen keresztesből származnak, 2. paraszt birtókok részére rendezünk tisztos és tehénüzleteket.

E kérdések másodikát Ujhelyi tanár úr is magának vallja teljes mértékben, sőt miként kútdöműsük, az általa vezetett s oly szép eredményeket felmutató Mosonmegyei állattenyészési egyesületnél az üsző- és tehénüzletést már meg is valóította. Ilyetén módon tehát a tisztos és tehénüzletek fontosságát, szükségességét kell szankcionálni által lelt hangsúlyozta s meggyökös győződve, hogy a gyakorlatban működő gazdátársak egész sorozata vallja ez eszmét magánékn; meggyökös győződve, hogy az üsző- és tehénüzletek fontosságát ki-ki a maga körében propagálni fogja s így egyszerre azt fogjuk észrevenni, hogy a házipari mellett országos térségi üszőüzletek is lesznek s ezeknek lelté aztán igazi üdörös hatása a kistenyészőt kezében lévő állatállományra. Javítani fogja a kiszáda tehénanyagát, nagyobb, szebb tészt, jobban tehát teheneket fog a kiszáda tartani s nem csupán családja táplálkozását fogja a nagyobb mennyiségben nyert tejjel megjavítani, de jövendőmet is jelentékesen fokozni fogja.

A fentebb jelzett kérdések elsőjére nézve azonban nyilvánított nézetünk létszólag nem teljesen egyezők. Ha azonban figyelmesen át-olvasuk mindkét közlemény, az a meggyőződésre kell jutnunk, hogy a kettő között csak kifejezésekben és szavakban, de lényegben áll a különbség.

Az első közlemény kiinduló pontja, hogy bizonyára a legelőházas állapot az volna, ha köztenyészési czélokak csakis tisztavéri apaállatokat lehetne használni. Elősméri mindkét közlemény — s ezt elvitatni alig is lehetne — hogy ilyen módon érhető el a legszebb eredmények a legrovidebb idő alatt. Hogy mennyiben keresztülvihető ez, mennyiben nem, teljesen osztom ezen nézetet s olcsóvárem foglalkoztam közleményemben — ellenben Ujhelyi tanár úr igen helyesen ezt a fontos kérdést is megbeszélés tárgyává tette s arra a következtetésre jutott, hogy a magyar-erdélyi és a szimmenthali bika tudlagra arra, hogy minden község tisztavéri ilyen apaállatokat szerzeszen be. A szimmenthali nézre tökéletesen osztom ezen nézetet s olcsóvárem, hogy olyan községek, a melyek szarvasmarha-állományuk javításának legkezdétein vannak, nem szereshetnek be tiszta vért szimmenthali bikákat. De azért az sem szenved kétséget, hogy azon községek, melyek a javítás utján már előre haladtak, csak kis rábeszéléssel is hozzá nyúlhatnak a 600—800 koronás telvér

szimmenthali bikához, mert látják annak anyagi eredményeket szülő hasznát. A mi azonban a magyar-erdélyi szarvasmarhát illeti, nézetem szerint az csakugyan csak tisztavéren használható köztenyészési cézra s maga a paraszt birtókoknak nem is venne meg olyan nagy bírád, melynek becsatvársága iránt a legeszkélyebb kétélye is van. Ezeknél azonban nem is volna szükséges takarékoskossági szempontból sem a nem tisztavérik után nyulni, mert van ezek között 160 koronától felfelé mindenfélre áru s részméről csak azt sajnlom mindig, hogy csakugyan van közöttük 160 koronás, mert az ilyen olcsó bika sehol sem válhat hasznára a köztenyészésnek.

Ujhelyi tanár úr aztán közleménye további folyamán a kereszteszti termékének használhatósága s a mellett érvel, hogy ilyenek kerülhetnek ki kistenyészőből istállóiból is s fel is említi, hogy a vasmegegyő kiszáda istállójából olyan bikák kerülnek ki, amelyek egészen alkalmasak más vármegyék gyengébb szarvasmarhájának megjavítására, a mi magam is kétségesen olcsó emberek a elősmertem közleményemben is. Elősmertem akkor, a mikor azt mondomtám "Ujhelyi különbséget keresztes és keresztes között", majd pedig mikor leírtam, hogy minő javító kereszteszt üz a középbirtoke s minőt a parasztbirtoke, ahinek istállójából többnyire ismeretlen keresztesekből származó bika kerül ki, amelyről semmiképp sem tudhatjuk, hogy minő testformát és tulajdonságokat fog utódjaira átörökíteni. Őkért közevük most már az elmondottakból, hogy a parasztdagdok bíkáit csak az esetben kívánom kizárni a köztenyészésből ha azok ösmeretlen keresztesből származnak. A parasztdagdok parasztdagdok olyan nemisítő kereszteszt üz, mint a középbirtoke, vagy ha Vasmegegyőből, vagy más olyan vidékről származik a bika, ahol már bizonyos megállapodott jelleg van, akkor annak a parasztdagdoknak a bikája éppen olyan értékes lehet köztenyészési cézra, mint az a középbirtoke, aki szintén nemisítő kereszteszt üz. A parasztdagdok azonban jellemeleg azt látja itt a Felvidéken az ember, hogy egy elseszevődött hogy tehát tölő-félékpenyű elseszevű-essza kereszteszt bikától származó, órásfélt, formátlan, alig vörösszínű bíkát árú 150 koronáért megvenni a községi bíro, belekapaszkodván abba, hogy a megyei állattenyészési szabályrendelet az 6 községe részére vörösszínű bíkát ír elő, akkor egyáltalán nem lehet azon csudálkón, hogy a szakértő nem rejong az eféle kereszteszti terméknek köztenyészési czélokra való használatáért. Nagy olcsóssámerl adozók én az állattenyészési felügyelőknak, akik szarvasmarhatenyészésük érdekében máris óriási munkát végeztek. Azt gondolom azonban, hogy a mikor tisztavéri köztenyészési bika nem amely a magyar-erdélyi szarvasmarhával s nevezetesen azon irányny foglalkozik, jobban ezeket szarvasmarhát gyorsabban feljődni, jobb bízóvá, tehát értékesebb kívánja tenni. Ezen közlemények — egynek kivételével — ezen irányról elősmérleg nyilatkoznak s többnyire úgy állítják oda ezen irányt, mint amelynek

Kovács Béla.

A javított magyar-erdélyi szarvasmarha.

I.

A "Közlelek" ez idei évfolyamának első megjelent számában közlemény jelent meg amely a magyar-erdélyi szarvasmarhával s nevezetesen azon irányny foglalkozik, jobban ezeket szarvasmarhát gyorsabban feljődni, jobb bízóvá, tehát értékesebb kívánja tenni. Ezen közlemények — egynek kivételével — ezen irányról elősmérleg nyilatkoznak s többnyire úgy állítják oda ezen irányt, mint amelynek

segélyével egyedül lehet megmenteni a magyar-erdélyi szarvasmarhát a végenyészettől. Egy közlény azonban, amelyet Várady Gábor ur „Köztelek” 21-ik számban írt, több rendből kifogást tesz s ezen irányt általában véve nem helyesli.

Azt hiszem nem végzek felesleges munkát, a midőn reflektálva Várady ur kifogására is, ösmertetem az irányt s azon eljárást, amely —

— én — aki ezen irányt egyik kezdeményezője voltam — államatam tenyésztem, illetve felveletem.

Közudomású dolog ha a magyar-erdélyi szarvasmarha az utóbb évtizedekben rohamo san apad. Ott ahol két-három évtizeddel ezelőtt csak magyar gulyákat lehetett látni, ma pirostarka s egyéb színű állatok járnak a legelőre.

Valjon pusztá véletlenségből apadt meg annyira számban és minőségben hazánkban a magyar marha s valjon csupa szeszélyből cserélte át fel annyi praktikus nagy- és kisgazda a nyugati marhával, csak azért, hogy azok tarka színe az uralkodó izlésnek inkább megfelelt?

Hiszen mondja a székei, hogy „minden megvan a nagy ideje”, midő „száraz kalapnak is”. Ha már a leg több gazda úgy gondolkozik, hogy az ősi magyar szarvasmarha nagyon bevált akkor, midőn sem a takarmánynak, sem az időnek értéke nem volt s így számításba sem jöhetett az, hogy 2—3 évvel tovább kell takarmányozni egy állatot a míg az használható szék: „de sőt nélkülözhetetlen volt az időben”, midőn még állami s megyei utak nem léteztek s később is midőn vasutvonalak csak gyéren voltak az országban s a terményeket messze felvő vasutalomszóra kellett szállítani, midő a gőzeket hazánkban talán csak hibólló ismerték stb., de ma, midőn a közlekedés utazás kevés hirtetellett volna, az állatok maradtak s az ország majdnem minden valmire való vidékét, még az erdélyrészi keskeny, szűk völgyeket is, vasut szeli át s azok mentén egy csomó vasutalomszám, a nagy magyar uradalmakban, nem egy helyen, 2—3 gőzeke is dolgozik s gőzeplő-rép anyyi van az országban, hogy a kisebb békások sem hiányolják, mint hajdan, a gőzekeket a városok kertekbe az elcsépeleendő termények, hanem rendszeren azon a táblán, a hol termelt, el is csepelett, — szóval a mostani viszonyok között, melyek, a csak 100 év elteltiótt is, annyira eltértek, hogy az akkori gazda is, ma mel főlebrende, azt hinné, nem Magyarországon van a számdió jó gazdák legnagyobb része, hanem gondolkodott s gondolkodik, hogy „nem jövde”-mező sőt káros olyan marhákat a tenyészés, amely kiderítolg csak igazonságnál fízet némiképpen s ehhez is úgy kádn jó a tenyészés, hogy pl. a ma megszelítelt izlésnek első borsját (fejtéve, hogy az hinemelt) csakis 10 év múlva használhatják mint jármos ökröt s akkor is még csak állt izlésben.

Ez az oka tehát annak, hogy annyira megapadt a magyar marha hazánkban s annyira megszorporodott a különböző nyugati fajta s ezeknek korcsai. A gazdák tulajnyom része, egészen helyesen arra törekszik, hogy a gazdaságába befektetett több is fáradság nélkül előbb s lehetőleg mind több irányban hozza meg kamatait s gyümölcsöt s ezért olyan marhát tenyészv vagy vásárol, melyely a mai megrátozott és előrehaladott gazdasági viszonyok között nehány évig a gazdasági munkáit is jól elvégzesse s azután abból, mint elég jól állalóbb is hasznot húzhaszon. Ez elvíváztában tény s annak a gazdaságnak a ki a gyakorlatban, tenyészéséről vásárolt, Vezér nevű bikáját az ország összes magyar falva közt iszéké bikái közül az 1-5 díjjal lett kitüntetve. Úgy véletem, hogy a szegedi országos kiállítás és a budapesti XVII. tenyészállat-vásárok bíráló bizottságai, nem laikus emberek, hanem hazánk legalaposabb s leg-

még fáradságainkért is megfelelő jutalomban részesülhőn — az ilyen gazda előtt bizony hiába emeli fel akárki is *filakozó szavát*; mert azt egy elég jól fövédelmezőnek tekinthetjük gazdasági életügelőtt, sem étkészálással, sem hazafisággal való hivatkozással nem fogja eltántoríthatni s a régi schendriánhoz való visszatérésé bírti.

Hogy pedig mindez, nemcsak az én egyéni nézetem, hanem olyan szakfőleltek is előismerik, valják, hirdetik s az egész irányt s annak eredményeit helyeslik, kiket bizonyára Várady ur is megismerik: fog, érte meg az érte hátkorodom a közelmúltból a „Köztelek” ezidei évfolyamának két számából a következőket idézni. Ugyanis a 20. szám 378. oldalán a székei-kereszturi tenyészésbe vásároló a többek között azt mondja: „A felhajított anyag általában megépő szép volt, ugyannira, hogy az egyik vitéz a legeszelőnek látként úgy szaga, mint minőség tekintetében felülmúlta minden ez ideig tartott hasonló kiállást. És pedig nemcsak a birtokosság, hanem a kistenyésztők, a paraszitbirtokosok által felhajított anyag is, csaknem kivétel nélkül elsőrendű volt, ami arról tesz tanuságot, hogy Erdélyben a szarvasbirtokosság is ma már nagyobb gondát a földbirtokosság felügyelők feladatának oklura, *nagyobb szakértelem és intenzitással* kezeli a szarvasmarha állományát, a mely különösen gyors fejlődés tekintetében az alföldi magyar marhát tényleg teljesarjnyalja. Mert azt már tudjuk, hogy Sperker, gróf Teleki s mások a magyar marha fejlődésének gyorsításáért igen sokáig eredményes dény meg, de azt valóban meglepetés látkuk, hogy pl. Nagy Sándor szent-ábrhámi székei gazdának meg másoknak is teljesen kifejlődött két-éves bikája volt kiállásra, olyan testi nagysággal amintőt az Alföldön csak negyévéséknél találhatunk. *Csak haladjának esen az utó: tapasztalat, mintis, hogy szarvasmarhákú érdeki kereskedésűk őrszem, amely kereskedésűk érdeke csak fokozódni fog.* Jelenleg a vásár első napján 106 db bika kelt el 560—1,200 koronás árárt, melyek közül 20 dbot a horvát kormány vásárolt.”

Tovább ugyancsak a „Köztelek” 22. számában a 421. lapon a budapesti XVII. tenyészállatvásárról egyebek közt ez áll: „Az erdélyi jelleget — sajno: — igen kevés számmal állítalt volt képviselve s csudán Ugron Zoltán ifjaltalví gazdasága volt 2 db bika és 4 db. tehénnel képviselve. Ezek közül azonban az egyik, Jáger, 2½ éves, Sperker Ferencz szent-demeteri tenyészeteből származó bika, igen szépen mutatta be azon irányt, melyet az erdélyi gazdák újabbban oly dicsőretrő méltó törekvésük megjelentek.”

A bizottság méltóvalta is az öven törekvés, mint nevezett bika nemcsak az 1-400 koronás díjjal, de Budapest székefőváros 500 koronás tisztelei díjjal is kitüntette, helyeslést fejtözvén ki ezzel azon iránynyal szemben, mely a magyar-erdélyi szarvasmarha gyorsabb fejlődését tütle célul, busztítani akarván egyszerűsmind ezen irány kövöltői arra is, hogy jöndben nagyobb számmal tenyészállatát jelenítsék meg Budapestben. Törszüké miatt csak egészen röviden kívánjuk megemlíteni, hogy Jáger f. évi aug. 2-án lesz 3 éves, jelenleg 790 fg. sulyu s kiemelendőnek véljük gyöngyörré far alkatt, mely úgy szélesség, mint különös hosszúság és mélység tekintetében prátlan.”

Legyen szabad még csak azt felelmentem, hogy a múlt őszön, nagy erdeklődés mellett, lefolyt szegedi országos kiállításban héjásfalva birtokosai, tenyészéséről vásárolt, Vezér nevű bikáját az ország összes magyar falva közt iszéké bikái közül az 1-5 díjjal lett kitüntetve.

Úgy véletem, hogy a szegedi országos kiállítás és a budapesti XVII. tenyészállat-vásárok bíráló bizottságai, nem laikus emberek, hanem hazánk legalaposabb s leg-

tekintélyesebb szakfőlelők állottak, a mit kétség-n kívül mindenki el fog ismeri.

Figyelem érdemel különben a következő közlény is. Midő a magyar falva újabb irányu tenyészéséről foglalkozom közel 20 db tenyészbikát adott-ál nagytenyészők és közsékeket 600—1,400 koronás darabonként áráron; s verők között több olyan tenyésző is község van, kik 4—4 évenként ismétlődőleg egymás után 3—4 tenyészbikát vásároltak tenyészeteimről. Az eladott tenyészbikák közül, melyeket Várady ur gyanúsra fejlődő házi nőtökéhez hasonló és csak rövid ideig tartó husókisoknak tart, nem egy szolgált ki négy évig cziklusokba 2—3 községet vagy tenyészetet; ma is működik jelenleg 10—11 éves tenyészika, egymásután már a harmadik tenyészetben, a legjobb eredményrel. (Kiváratra kész vagyok nevet s helyet is megnevezni.)

Ez, valamint azon körülmény is, hogy avított magyar szarvasmarhák tenyészikaira mindig akadt jó vevő s rendszeren még több vevő, mint ahány eladó bika volt, továbbá, hogy tenyészésben produktumai az utóbb évtizedben az ország minden nagyobk szabad tenyészkiállításán, s ezen nagyobk kiállításokon az első és legnagyobb jutalmódjakkal lettek kitüntetve, mondom ezen elvíváztatlan tények látkán mégis nem azt bizonyítják, hogy obban a sok versenyköröközésben fungált bíráló-bizottságok tagjai nem állottak vala feladatk magaslátán, hanem inkább azt, hogy annak a tenyésziránynak nagyon is van *előnyösége*; s cziklók ur csak tévedett, mikor felomelte az elleni tiltakozó szavát.

Mi érdéket gazdák nem azon fáradoznak, hogy olyan szarvasmarhát állítsunk elő a melyt Várady ur gondol vagy legalább czikkekben felültet; nem is gondolunk arra, hogy olyan szarvasmarhát tenyészítsünk a magyar fejtőlők a mely egy és ugyanazon egyedben prátlan igazonsá, hasonló tejlő s ugyanolyan gyors fejlődő — hízó is legyen, mert az abszurdum — és a legkevésbé akarjuk említtet képességeket, tehetségeket *úgy magas fokra emelni* a mint ezt cziklók ur igen tévesen állítja; mivel azon: — tisztában vagyunk azszal, hogy a magyar falva szarvasmarhái állatnagyságban nem tartalók, a nyugatiasz pedig túlzottaságok, torha, puha s beleszögő, kivülkőpen az emberre is drágodó tudódmókőrra igen foglyokony; ezért igen ezeken oklura, a szerintünk helyes közeputat választotuk s arra töreksznük, hogy a magyar falva szarvasmarhát állatnagyság megfelelően, okaszterén takarmányozzák, mely takarmány nem hiányozna, hanem kellő proteín forrástól és meszt tartalmától és egyidejűleg tulajnyomlag a szabadban való tartás, mozgaltás, legetletés a igazás által comtozódás, izomoztatás, tüdejét szoval egész szervezetét egy fontantársuk s az elphulástól megóvjuk.

Sperker Ferencz.

(Ége köv.)

NŐNYÉLTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A répa felhasználása és eltartása.

„A *Köztelek*” 39. számában megjelent: »megjegyzések a czukorrépa jövedelmész természetéről» szőlő czikiben olvastam Páll Béla ur eljárási módját a czukorrépafejek elverelméről.

Legyen szabad nekem is a répafejeket, mint takarmánynak felhasználásáról és eltartásáról pár szót szólanom.

Tudjuk azt, hogy az ősi szántás alkalmával a jármos ökrök legnehezebb takarmányozni, mivel szőlő takarmány már nem lévén, a szánt takarmányt még nem szivesen eszi, ezen a bajon óhajottam segíteni a répafejeket és sikerült is az alább leírt módon.

Hogy leírásom megérthető legyen, a répa kiszédesését illetve lefejezésénél kell kezdenem. Itt ép úgy járunk el, mint az Páll Béla ur között, ugyanis rakásba hánjuk a répát és a fejezést egy helyen végezzük, vagy a fejek könyvében összeszedhetők lennének. A lefejezett répákat úgy tudom mindentől, a behordásig kupacokba rakjuk s azt répa-levelel takarjuk be, hogy a fonnnyadás ellen megóvják.

A hordásnál kezdődik a répafélek kezelése, ami nem áll egyből, mint a kupacokról lehányt répafélének szűjtésgyűjtéséből, illetve szárításából, mit, ha szükséges kívánja, gyermekekkel meg is forgattatunk.

A levelek 8—10 nap alatt, ha az idő kedvez, megszárídnak, a fejek pedig a várást lapos egy bőrmennő körget kapva, a romlásától megóvjának; ha a répafélek új állapotban vannak, úgy a hordáshoz kezdhethetünk, de fosuly feltetendő arra, hogy a kazlak egy méterrel szélesebbek ne legyenek, míg magaságuk minél magasabb; az ily módon elraktározott fejek—különösen ha az ősz esők alatt tengeri szárral befedjük—egész tavaszig is eltarthatók.

A fent említett szárítás természetesen csak ott vihető keresztül, hol a répát már szeptemberben kezdik kiszédesni az idő állandóan szép, ha azonban az idő esős, vagy későn szedett répával, az eljárás nem volna kivíhető, akkor talán a Páll Béla ur által ajánlott vermesít fog legjobban beválni. De csak oly gazdaságokban, hol a cukoröröpszületet nem hozatják vissza a gyártól.

Azon gazdaságaimnak pedig, kik a szeletet visszaváltozták, a répafélének a szelet köző, akár rétegenként, akár keverve való elvermesítés ajánlhatom. A behordást, ami természetesen a szeletszállításal esik össze, olymódon hajtom végre, hogy ígám fele szeletet, fele pedig répafélet hozd, ezáltal körülbelül egyforma mennyiségű szelet és fél jön egy vörmbe. A vermesítés esős időben is foganatosítható.

Az ily szelettel elvermeselt répafélek késő tavaszig el lehet tartani, (nálam még jelenleg is van) s az minden baj nélkül tisztán is etethető bármely jószággal, még fejősteheknél is.

Fent leírt tapasztalatomat répatermelő gazdaságaim figyelmébe ajánlom, azon reményben, hogy ez által nekik némiképp szolgáltonak tehetek.

Váradi Török Géza.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hatyra Ferencz.

Néhány szó a szavatosság kérdéséhez.

(Szavatosság gumókörös hizomárhákért.)

Az állattenyésztés és hizalmis mind ki-terjedtebb vállalásával ismételtlen fordulnak elő az utóbbi időben olyan esetek, midőn a vevő által az óháló, vagy az állat megvásárolásánál gumókörös vagy ehé lapangó hujban szenvedőknek találtak, — a vételár egy részének visszafizetését íránt az eladó ellen igényt támaszt. Miután a „Köztelek” is több ízben ismertetett már a „Zártaközönség”ől beérkezt kérdéseket arra nézve, hogy kötelező-e a gazda a levágásokról konstánltí gumó-vagy gyűgyökör alapján vevőt kárpótolni stb. indítatva érzem magamat, hogy t. gazdaságaimat a szavatosság mibenléte, így természetese következménye felől némiképp tájékoztassam. Eppen azért mivel az esetek sürűn ismétlődnek s emnőlfogva e téren a bizonytalanság is terjedőben van, azt gondolom nem végezt teljesen hibával munkát, ha a szavatosság

jogi oldalát t. gazdaságaimmal néhány sorban megismertetem.

A szavatosság alapját az az általános jogi elv képezi, hogy a ki valamely dolgot egy bizonyos meghatározott célra leendő felhasználásra adja, az felelősséggel tartozik az eladott tárgy eladásra az a tulajdonságért, mely ama különleges czélnak megfelel, vagyis ha az eladott dolog a különleges czélra alkalmatlannak bizonyul: ezért a vevő akár megfelelő kártérítési igényvel léphet fel az eladó ellen, akár az adás-vevési szerződésnek megszüntetését kérheti. Ez az általános jogi elv érvényesül nemcsak az osztrák polgári törvénykönyv idevonatkozó 922—925. §§-ában hanem hazai joggyakorlatunkban is, midőn elismeri a vevőnek azt a jogát, hogy a gumókör beaizolása alapján az eladótól kárpótlást követelhet. A vevőnek erre az igényére nem bír befolyással az a körülmény sem, hogy az eladónak a gumóköről tudomása volt-e vagy nem és hogy az eladást jó vagy rosszhiszeműleg követte-e meg?

Ezt a jogot az osztrák polgári törvénykönyv 925. §-a egyenként és kimerítően felsorolja azokat a betegséget, a melyek miatt az eladó szavatossággal tartozik, általános jogi szempontból a szavatosság megállapítására még az is közömbös, hogy a vevő mielőtt betegség czimén kéri a kártérítést megadását. Erre nézve egyedül az jöhet számításba, hogy a betegség olyan természetű volt-e, mely az általán az eladónak megjelent volna, vagy teljes mérvű felhasználását megakadályozó alkalmas volt és a melyet a vevő a szerződés megkötésekor a gondosság és figyelem normális mértékével felfedezhetett volna-e vagy sem? Minthogy azonban a gumókör olyan betegség és olyan hibája az állatnak, mely az általán az eladó nemcsak a legközvetlenebb, hanem a szerződő felek, hanem sok esetben, legalább teljes bizonyossággal meg a szakértő állatorvosok által sem ismerhető fel (főleg a hizott ökrökön) emnőlfogva önként követeljük, hogy az eladó ezen betegségnek levágás alkalmával történő konstánltí alapján kártérítéssel tartozik, anélkül, hogy a betegség észrevehető állapotban megjelent volna, vagyis az állatnak alapíthatna. E szerint tehát a külsőleg fel nem ismerhető betegségekért, aminő a gumókör is, mely az ebben szenvedő állat husánkat embri élvezetre, vagyis a közfogyasztásra való felhasználásnál korlátozza, a használat korlátozásának mértékéig, az eladó minden körülmény között kártérítéssel tartozik. Ennek a kártérítési kötelezettségnek alapja azonban a körülményben illetőleg feltevésben gyökerezik, hogy az alku megkötésével a vevő azt az írt kinalja és adja meg a szerződés tárgyát képező állatokért, a melyet csakis a levágásra vagyis az embri élvezetre teljes mértékben alkalmas állatoké fizethet. Ha már most ez a teljes mértékben való használat a levágásokról vevőnek a vevőnek a köztársaság vagy az állat, a melyet az írt, a melyet a korlátlan használat feltételezése mellett jöhiszeműleg fizet, a további értékesítésből meg nem vehetén, károsodást szenved. Ennek a károsodásnak megszüntetését szolgálja az a szabály, hogy az eladó általánnak rejtett hibáért szavatossággal tartozik.

Ezen alapon azonban egy eset illetőleg feltétel, a melynek fenforgása mellett vevő a kártérítésre vonatkozó igényt nem érvényesítheti. Ez akkor áll elő, ha az alku megkötésekor a vevő és eladó egyetértőleg megállapodnak abban, hogy az állatok levágás alkalmával esetleg konsaltálódó hibáért, — így tehát a gumókörért is, az eladó kártérítési kötelezettségét nem tartozik a vevőnek a vevő a szavatosság alapján őt megillető kártérítési igényéről, kifejezetten lemond. Ez a feltétel meg egyrészt teljes mértékben biztosítja a felek szabad akaratának érvényesülését a szerződés megkötésénél, a mennyiben a törvényes szabályok helyébe a felek akaratát helyezi, addig másrészt elejét veszi annak a felmerülő esetnek, hogy a

szavatosság miatt a szerződésből vitás kérdések keletkezessenek. Ennek a feltételnek egyetértőleg való kitűzésénél tehát az eladó és vevő önmaguk szabályozzák jó előre azt az igényt, melyet valamelyikük (vevő) bizonyos körülménynek bekövetkezése, nevezetesen a gumókör konstánltí alapján, a másikkal (eladó) szemben érvényesíthet.

A gumókörök újabb időben való nagyobb mérvű terjedése mind fokozottabb előrelátást kíván ma már a gazdától arra, hogy érdekeit ezen a téren is megvédelmezesse.

Ha ezenkívül figyelembe vesszük még azt, hogy a külföldre szállított hizóállatok levágásánál a vizsgálatot külföldi hatóságok közeget teljesítik, hogy a vizsgálatról szóló bizonyítványra („Tierärztliches Zeugnis”) a levagott és gumókörösnek talált állat értékéről, szárazmáráról stb. szóló adatok, legtöbbször vevőnek egyoldalú bemutatása alapján vezetnek be, (mert hisz a járlokot, egyformaságunknál fogva erre biztos támpontokat, abban az esetben, ha több gazdaságot állásit fognak megvásárolni, nem nyújthatnak állásit ha még azt is figyelembe vesszük, hogy míg vevő a maga érdekeit, jelenléténél fogva a vizsgálatnál kellőleg érvényesítheti, addig az eladó nemcsak, hogy érdekeit nem védheti meg, hanem még való esztelenkedésnek is ki lehet téve azáltal, hogy önmagessébe s több gazdától történő vásárlásoknál, mint ez külföldre szállítottak esetén legtöbbször történő szokás, oly gumókörös állatért is fizetethetnek vele kártérítést, amely tulajdonképen nem az ő, hanem más gazda tulajdonát képezte, úgy nem zárkoztathat el annak elismerésétől, hogy a gumókör alapján való kártérítési igények, a felek egyetértő megállapodása nélkül, szavatossággal a legközvetlenebb, hanem indokolt, hanem határozatlan szükséges is. Egyenként saját veszélyére is sok esetben kára is cselszék, tehát az az gazda, aki ennek a feltételnek kitűzését akár századékon, akár más médon elmulasztja. Így ugyan, hogy a vevő a kártérítési igényről való kifejezett lemondása révén, akár a vételár, akár az átvételi határod megvisszabiztosítja, vagy a levonandó százálekok emelésével, eleinte a maga számára előnyöket igyekszik biztosítani, de ez a feltétel — mint ezt a tapasztalat igazolja — később mégis érvényesülni fog a nélkül, hogy az eladó e miatt valót hátrányt lenne kénytelen szenvedni.

Nem hgytelten azonban említeni kellőli, hogy a betegség vagy per esetén a szavatosságról való lemondást eladónak kell bizonyítani s hogy ebből a célból tanácsosnak mutatkozik nemcsak az adásvételnek, hanem az említtet feltételnek is írásba foglalása vagy pedig a vevővel egy, sajáktérisz alkalmassal ellátott nyilatkozatok kiállítását, melyben elismert, hogy az állat, hogy az állat esztelen hibáért és betegségekért (gumókör) az eladó kártérítéssel, nem tartozik s hogy ő a szavatosság czimén emelhető igényéről, az adásvételi szerződés megkötésekor lemondott.

Meg kell azonban még jegyeznem azt, hogy a kártérítési igényről való lemondás nem van érvényesíthető, jelenléténél fogva, a kártérítési igénytől kifogást az eladó javára. Abban az esetben ugyanis, ha a vevő beaizolható azt, hogy az eladott állatok tudvalevő hibáért és betegséget ő öltötte eltitkolt s hogy az adás véletlőleg alkalmával az eladó szándékosan elhallgatta és a vevő ezirányú kérdésére az állata ismert-e a külsőleg fel nem ismerhető betegségek jelenléténél fogva, hogy a szavatosságról való lemondás kitűzését az eladó nem érvényesítheti, hanem ép oly módon tartozik a vevőnek felmerült kárt megteríteni, mintha a lemondás kikötése meg nem történt volna. A kártérítési jogalpa it a vevőnek az eladó által történt felvéreztetésben és megtevésében rejlik.

stlung zu Paris 1900. — Im Auftrag des Reichs. — Versicherungsarbeiten. Gr. 8°. (IX, 244 S. m. 4 Taf. u. 1 farb. Karte.) 1 Mark.
 Trimbler, Karl u. Dr. Otto Pflaume. Die Thätigkeit der Gemeinden auf sozialem Gebiete. — Nebst einer Einleitung: Ueber die Pflicht kommunaler Sozialpolitik. Gr. 8°. (VIII, 99 S.) 1 M. 10 Pf.
 Hoppo, Paul: Ein Beitrag zur Frage des Verhältnisses der Melasse als Futtermittel. — Dis. gr. 8°. (118 S.) 2 Mark.

Wenderoff, W.: Die Schul-Einstellung des landwirthlichen Grundbesitzers. Gr. 8°. (61 S.) 1 Mark.
 Zsozka, Prof. Dr. E.: Die Unfruchtbarkeit des Rindes, ihre Ursachen und Bekämpfung. Mit 2 Original-Abbildungen im Text. Gr. 8°. (VIII, 165 S.) 4 Mark. 40 Pf.
 Brascur (A.): La Question sociale. Etudes sur les bases du collectivisme; par Auguste Brascur, ingenieur honoraire des mines. In — 8° 470 pages.

Bridel (L.): De l'influence de l'agriculture au point de vue social, milieu de rôle de l'instituteur; par Yvonne Brulot, instituteur à Carpenas. — In — 12, 24 pages. 25 cent.

Louvet (P.): Les Associations communales agricoles de la Haute Saône et leur groupement en unions départementales; Caisse régionale agricole du crédit mutuel; par F. Louvet, secrétaire général des unions agricoles de la Haute Saône. — In — 4°, 45 pages.

Maldant (L.): Vinification. Quelques conseils aux propriétaires-vigneurs; par Louis Maldant. — In — 8°, 59 pages.

Laboré (J.) et G. Despagne. Contribution à l'étude des variations de l'acide dans le jus du raisin pendant le développement de la grappe; par J. Laboré, sous-directeur de la station agronomique de Bordeaux, et G. Despagne, professeur à l'École pratique d'agriculture de la Reole. — In — 8°, 18 p.

Lagatu (H.) et L. Degruy. Transformation d'un vignoble par les fumures intensives. Etude analytique des terres fournies par le divan alpin et les alluvions du Vidourle dans la commune de Lunel; par H. Lagatu et L. Degruy, professeurs à l'École d'agriculture de Montpellier. — In — 8°, 12 pages.

Lasserre (G.). Régles élémentaires de la fabrication et de l'emploi des engrais chimiques sans déperdre et de la culture du blé; par Gustave Lasserre. — 3e édition. — In — 18 Jésus, 66 pages.

Bocsey (A.). Etude sur les races bovines normale et patrilienale; par A. Bocsey, directeur départemental d'agr. culture des Deux Sévres. — In — 8°, 59 pages, grav. et carte. — 1 fr. 25 cent.

E könyvek beszerezhetők Kildán Frigyes könyvkereskedésében. (Budapest, IV., Váciutca 28.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

326. kérdés. Egy táblában jelenleg tengeti van vetve, de a mely földet gyöngének találók, még most az őszsel tengeti törés után műtrágyát önjavít alkalmzi, hogy így ősz buzá vehessék abba.

Kérem tudatni, kell-e ezen tábla földjébe a vizgryázó állomások fölött beküldeni, vagy honnan tudnám meg, milyen műtrágya kell a földbe, mennyi 1100 kg holdjába s hogyan kell a műtrágyát alkalmazni, honnan szereshetném be s mibe kerül, mert vasutállomás Nagyvárad s a váradi műtrágyagyárbán meg lenne nekem a szükséges műtrágya, innen legelősebben beszerezhetém. Műtrágyaszóró vetőgépen van.

Pa N.-Mindszent. R. A.

327. kérdés. Maglócer után termelendő buza áll mi alkalmasbá 100 kg. 16—17% os szuperfoszfát vagy 150 kg. filtrált csontliszt 12—13% foszforsav és 2%—3% légyen tartalommal.

Kérvár.

328. kérdés. Gyöngye lucernázom feljuttatásra szeretnék gypszet alkalmazni. Hol szereshet be az legutányabban, de megbízható helyről? Alkalmazása mi módon történik?

Pa N.-Mindszent. R. A.

329. kérdés. 1. Átörököl baj-e havi vakság?

2. Eredet-e fertőzősebb? s ez esetben áll-e az, hogy egy lótol több is megkaphatja?
 3. És van-e alapja azon állításnak, hogy a beteg szem kivételé által a másik még egészséges szem megmenthető?
 K. J.

Felélet.

Műtrágya ősz buza áll. (Felélet a 396. kérdésére.) Az már ismételten elmondottat, hogy a talaj vagy vizsgálatá csak igen kivételes esetben nyujtat felvilágosítást a talaj trágya-szükségletéről, vagy legfeljebb csak olyat, a miyent vizgryvizsgálat nélkül nyerhetünk. A kérdés szerint tengeti után buza következék, amiből arra lehet következtetni, hogy nem tartozik a lazább talajok közé, e szerint kálitrágyára nincs szükség, a talaj foszforán, amiből az következik, hogy egy foszforosá-vint nitrogéntrágyára szükség van, most már csak azt kellene tudni, hogy a talaj kötöttsége mily mértékű és van-e benne elegendő mész. Ha a talaj nem túlkötött és nem mészégyő, akkor ammoniak-szuperfoszfát, ellenköz esetben pedig szuperfoszfát és chilisátrómal alkalmazandó.

A ammoniak szuperfoszfátból kis holdra 150 kg. számitandó, ezt a szántás előtt kell elszórni. A szuperfoszfátból 100 kg., a chilisátrómból 60 kg. számitandó. A szuperfoszfátot szintén a szántás előtt kell elszórni, a chilisátrómból pedig 20 kg.-ot őszsel a vetés előtt 40 kg.-ot pedig a kivitavasozásnál.

Megjegyzem különben, hogy a műtrágya-alkalmazásról kimerítő tájékozást nyujt Cserháti Általános növénytermelés.

Cs. S.

Műtrágya ősz buza áll. (Felélet a 397. és 398. kérdésére.) Maglócer után cseleszerűbb lesz a talaj, a szuperfoszfátot leaszandó, mert a csontliszt szuperfoszfáthoz elforduló nitrogén, organikus nitrogén alakjában tartalmaztat, már pedig a lóherre tarló és gyökerekben különben is elég organikus nitrogén lesz a talajban és elsősorban foszforásra leendő szükség. Egyforma mennyiségű alkalmazva és a foszforosá kijölt 50 a nitrogén 50 fillettel számításra egy 10% os szuperfoszfát 0,6 K-ba a csontliszt szuperfoszfát 8/2 K-ba kerül, tehát a kettőnek majom egyforma az ára, az utóbival azonban 1/4-del kevesebb foszforosav kerül a talajba.

Cs. S.

Gipsztrágya lucernázom. (Felélet a 398. kérdésére.) Gipsz bármely műtrágya gypszot illetole kereskedőktől beszerezhető. Gypset azonban nem ajánlunk. A gipszet legkorábban késő őszsel szélesedés időben a lucernázóra elszórni. Két holdanként 2—3 g. használandó.

Cs. S.

Havi vakság. (Felélet 399. és 400. kérdésére.) A lótenyésztés között általánosan el van terjedve az a feltevés, hogy a havi vakság mindig vagy legalább rendszerint átörökölő baj. Ezzel szemben az ujjabbról gondosabb észlelések mind több támpontot szolgáltatnak annak a felvetelére, hogy a betegséget kivülről, főleg mélyebb fekvésű, vizálázós területeken való tartózkodás közben a friss takarmánnyal (fóvizvel) a testbe juttó paraziták okozzák. Amiben a tekintésben és az alkönelv. árvány-szerű életükön át egészségesek maradhatalnak s viszont egészséges szülők ivadékaik a betegséget később megkaphatják és a betegségnék bizonyos családokban némelykor felüőgye gyorsasága nagy valószínűség szerint a hasonló életfeltételek következménye. Az átörökölőseket, úgy látszik, csak igen alarendelt szerepe van abban a tekintésben és az alkönelv. árvány-szerűhét némelykor, hogy a beteg kancsa csikója a külső befolyásokkal szemben kevésbé ellenálló szemet örököl s azért a fertőzése alkalmas körülmények között könnyebben betegszik meg, vagy pedig aképpen, hogy vemhes kanczában akut gyaladás roham ideje alatt

a fertőzökanban a magzat vérékingsésébe mehet át, a midőn azonban a csikó rendszerint már fertőzve, illetoleg betegten jón a világára.

További folytatások vizsgálatok az átörökölődés szerepét előreláthatólag mint szűkebb körre fogják szorítani.

Határozatosan kizárható az a feltevés, hogy beteg lótol egy más ló bajt elkaphatna, vagyis betegséget nem magadós.

A beteg szem kivételé nem akadályozza meg a másik szem későbbi megbetegedését, illetoleg nem akasztja meg az ebben esetleg már megindult kóros folyamat tovább fejlődését. — y —

Gazdasági egyesületek állásfoglalása Darányi földművelésügyi miniszter mellett.

A „Pester Lloyd” támadása Darányi földművelésügyi miniszter ellen élénk visszhangra talált a vidéken és a gazdaközönség iparkodik megtagadott miniszterének elteletét által.

A Zalavármegyei gazd. egyesület a f. é. július hó 29-ére hírvott egybe külön és cseleza egy rendkívüli közgyűlést, amelynek elnöke: Herteleny Ferencz leszenze-tomaji nygyirtokos egyleti elnök előkötölte alatt, ki a szép számban megjelent tagokhoz a következő beszédet intézte:

Azt hiszem, hogy elődshatározat és igazán tartózkodó kötelességet teljesítenem, midőn a mai rendkívüli közgyűlést összehívattam; és midőn ezen közgyűlést ezenel megnyitnom, egyelőre idűzőlöm az ily szép számban megjelent tisztelt tagtársaimat. Ez mutatja, hogy mindnyájan mennyire éreztük ezen közgyűléstünk egyetemes ügyeink fontosságát és hűdelőjét. Nem éppen azért, hogy mi adjunk elégtételt Darányi Igazg. földművelésügyi miniszter ur önmegjelölésének jótalant támadatásáért, — mert hisz az egész országnak tisztesség következménye ad neki elégtételt; — nem is éppen azért, hogy bizalmunkról, — tiszteletünkéről — és szeretetükről külön is biztositást, De éreztük még a tárgy fontosságát azért is, hogy meg kell nyilatkoznunk és meg kell mutatnunk, hogy elmulnak azok az idők, a midőn a hazát tengető gazdaközönség vért izadnia és pénzt adozni vott csak szabad — de szólni nem; — a mikor a gazdánk agrár eszméiről, agrár cselekvőre álmódolni; — badar gyermekek rajongásnak, szűkebb körökben, hogy az országban, korlátolt elmaradásigok tekintetű; — a midőn miliónk farsádgának gyümölcsét csak egypráknak vott jóga kéjjelgessél megésmesteni!

S valóban így vott ez még a közelmúltban is. Hisz azt mondhatalnak, csak itthon volnunk gazdák, de ott, hol érvényt kellett volna szerzeni jószág kiváramainknak, ott a szűkebb vagy előkelők, hogy gazdák vagyunk, és vagy úrdőkekből, vagy úrdőkekbőlünk igazi vagy műmunkálistává.

De ma már ez változott; a nagy közvélemény már réd jött arra, hogy e hazában a gazdaközönség nélkül nélkül nem lehet sem megismozosó ipar, sem feljött kereskedelem; és az midőn a hazai fel feljött a nemzetiségben hazott harcz, úgy ez bizonyára egy vakság vagy örültség, vagy bizonyos politikai célzatlanság, amely kísérletet eléggé bizonyítják, hogy még mindig igen számitanak a magyar gazdaközönségnek indifferenzizmusára. Így kell ennek lenni, mert különben a sző

is vannak kiállítva, melyek a kaszálógépek történeti fejlődését tüntetik föl. Nagy mennyiségben találhatók gyümölcsök, hus és halak készletei, melyek igen szép és sokféle csoportosítással vannak elrendezve; a nagy rághatók és keményítők különbözően erősen vannak képviselve és azoknak modeljei is ki vannak állítva. Azonkívül az állatok levágásánál minden eljárás képekben van illusztrálva. A szövőművelés és a magasan kifőtt cncnaip-ar szintén igen izlősen elrendezéssel vannak kiállítva.

Az új Magyarországi *Vp előtörés* pompás kiállításának kiterjedését, gazdag tartalmát és szépségét egyaránt. A külön katalógusa is már készen volt, mely hasonlóan a német katalógushoz számos francia nyelvű magyar-katalógussal van ellátva. Nem kevesebbet mint 3061. számot tartalmaz, mely szám elég ékezetes tanúságot tesz a kiállítás nagy terjedelméről. Az egész termelés, a marhatenyésztés is ki van állítva. Egy földszinti helyiséget foglal el, mely a német kiállítású sokszorosan felülmuja. A kiállítás fölötté elegans ug, hogy Magyarországi kiállítású sokaságát is szépségét tekintve az összes többi országok felülmúlja. Az ország nyugradalmán nagy részben kiállított, mint például az ország, az erdély, hogy sok termény mindentől vagy legalább több helyen ismétlenül látható, mi a kiállítás áttekinthetőségét zavarja; — igaz, hogy épen a kiállított termények ezen sokasága nagyszerűen hat a népbizalomra. Magyarországi továbbá egy feleto gazdag-tartalmú statisztikai anyag előállításával igen előnyben tűnik ki, mely az összes, a mezőgazdaságot érintő viszonyokra kiterjed. Számos szobrocskában és képekben Magyarországon elterjedt háziállatok fajait nagyon szemléltethetően felülmuje. Az egyes nagyuradalmak gyapju-gyűjtésmeyei az ország gyapju-termelésének képet adják. *Ausztria igen keveset állított ki, bár az amit kiállított egyenként igen nagy kiállítva. Ez ezen ország mezőgazdaságának fejlődése egyáltalán nem mutat felülmuje. Kifűnők a sörpára, malata- és komó-gyűjtésmeyei. Továbbá tanulságosk és igen érdekesek a kísérleti állomások tevékenységére vonatkozó statisztikai adatok, főleg melyek a havasi gazdaságokra vonatkoznak.** Érdig a *D. Z. K.*, melynek mindensetre teljesen objektív és szakértői kritikája örömmel és bizkeséggel töltethet el mindnyájunkat, mert igazolja, hogy törekvéseink a külfölddel nemcsak lépést tartanak, hanem azt sok tekintetben felül is muják.

A Veszprémmeyei Gazdasági Egyesület válsága. A Veszprémmeyei Gazdasági Egyesületi válság előtt áll, mert bár a közgyűlés előtökben egyöntetűen megválasztotta az elnököt Fenyvesy Ferencnek, főispánját a főispán az állást nem fogadta el és vele az alelnökök is lekötöztek. Szóval az egyesületnek nincs előnöke, nincsen vezetői. Fenyvesy főispán kijelentette, hogy a régi egyesületnél nem kíván előnk lenni, de egy új egyesületet új alapszabályok mellett késznek állnak az elnökség felvételére. A megyei gazdasági ennek következtében a régi egyesületet fel akarják oszlatni és új egyesületet fognak alakítani. E hírről szemben az a megjegyzésünk, hogy bár nekünk is van tudomásunk arról, hogy a jelenleg meg fennálló Veszprémmeyei Gazdasági Egyesülettel sok a reformálni való, mégis csudálom, hogy nem találkozik a megye gazdasági közönségével senki, ki ezen reformot a régi alapok kezdeményezné és a jelenlegi egyesület elnöke alva maga vezetné és irányítaná az egyet átalakítását, az alapszabályok módosítását, anélkül, hogy teljesen új egyet létesítése szükséges volna. Mert a tervrevert újonnan alakított egyesület propagandája és helyes irányú működése iránt is meg kellene gondolni és közzéadni az érdekeltek, azon ónkál fogva, mert a vidéki gazdasági egyesületek vezetése a független gazdtársas-

dalom fajtán tartjuk egyedül hivatottnak. A megyei főispán közigazgatási és politikai irányú nagy elfoglaltságánál fogva a megye előrendi társadalmi intézményeinek vezetése is nem találhat elég időt. Reméljük, hogy a Veszprémmeyei gazdasági közönség az utolsó pillanatban meg fontolóra veszi az ügyet és a maga köréből választott független férfiak vezetése alatt maga áll hozzá a régi egyet átalakításához, hiszen minálval vehető egyb vártásgok, azon egyetlet, melyek szintén ezen ügyhöz időben foglalkozva, most már a legelőnyösebb és igen eredményes közgazdasági tevékenységet fejtenek ki.

Lótenyésztési jutalomdíj-osztás és szarvasmarha díjazás. A „Pozsonyvármeyei Gazdasági Egyesület” a vármeyei lótenyésztő-bizottsággal I. évi szeptember hó 2-án *Ga-lánthán*, szeptember hó 3-án pedig *Duna-zsábolgyi lótenyésztési jutalomdíj-osztás* fog tartani. A díjazásra kerül a alkalmakkal a nm. földművelési miniszterium által célzra utaltványozott 800 kor és a megyei gazdasági egyesület által adományozott 600 korona. Díjaztatnak: 1. Anyakancsok és 2. Hároméves kancsacikók. A díjazás és előzetes feltételei a lótenyésztő-bizottságtól van írva, az egyetlet írdatok meg. Ugyancsak szeptember hóban a Pozsonyvármeyei Gazdasági Egyesület a szorgalom és igyekezet jutalmásá czéljából a nm. földművelési m. kir. miniszterium anyagi támogatásával *szarvasmarha díjazás* is rendez és pedig szept. hó 13-án Szempelen, szeptember hó 20-án pedig Morva-Szt. Jánoson. Díjaztatnak mindkét esetben: 1. Telenekek, 2. Duna-területen vagy annakél. 2-1-3 éves úzók. A díjazás és előzetes feltételei a közéleti feltételei a Pozsonyi Gazdasági Egyesülettől tudhatók meg.

A komlótermés. Mig külföldön közepesen gyengébb s nehol kevés a termés, addig nálunk közepesnél áltán jobb s minőség is igen jó. Az idén 10 nappal hamarabb érik mint más éveken. A Dunántúli komlójezte a szőlészet, a közéleti közönség, Magyar komló iránt elég jó lesz a kereset, már is 5-6 külföldi verő jár kel a komlós vidékeken. Dunántúli termelők 5 kgos csomagokban küldik Saabza s kijőzött 2-20-240 koronát kapnak. Stájer árnak az értéke Saabza 420-440 korona. Segesvárt és Lajosfalván az idén is készílnék vására.

Nyári lóversenyek. A lóversenyeket látogató közönség figyelmébe ajánlhatjuk, hogy a versenytéri befelűjegyeket — a jegyzéptáraknál való nagy tolongás elkerülése s tehát saját kényelme érdekében — a versenyprogramokon megjelölt dobánytűdőkben a verseny-napok délelőtti előre váltás meg. Szintugy ajánlhatjuk ill. a közönségnek, hogy a befelűjegyeket általában veslje, hogy az ellenőrség felszólításait mellőlhessen.

Nemetsország vaj- és margarinoforgalma 1899-ben. A kiell konzul jelenti, hogy a vajüzlet 1899-ben állandón kedvező viszonyok közt mozgott. A termelés nagymérvű volt és az árak áltálaban magasabbak voltak, mint az 1898-ik évben. A vajforgasztás az ország belsejében átvél éven emelkedik, mig a kivitel az angol piacokra alig változott. A befelűli vajüzletéget fedezésére, főleg őszszel, amely évszakban az ország vajtermelése csökkent, nagy mennyiségű külföldi vajjat visznek be. A befelűli vaj tartósárgára nézve nem mindig felül meg az igényeknek. A kivitel emelkedést szellemes vagy a Keleten új fogyasztó piacot hódított, mig az indában való kivitel az amerikai Egyesült-Államok versenye nagyon megebeztli. A margarin gyártási eredménye nem volt kielégítő. A nyers anyag ára áltálaban magasabb volt mint 1898-ben, sőt időnkint tetemes áremelkedés állott be, mig ellenben az elkészített margarinnak megfelelő áremelkedése a nagy verseny következtében nem volt elérhető.

Vetőmagok. Mig eddig pénzünket vetőmagokért külföldre kellett, most sikerült Babson Ernő vetőmag-elárulói cégnek Prágában terményeivel (Triumf u. Elite Rogger) egy a német birodalomban, mint Olaszországban, Texas és Amerikában elismert szeszeti és terményei egész órá szerződni. Babson Ernő már évek óta foglalkoz a legjobb gabonatermelők kultúrájának nemisével, megörökítésével s ezt sok éven át felváltva a legelőnyösebb fajtákat, különösen hegyes vidéken kultiválta. Babson Ernő-országja és Babson arany-gyöngy busája szakértők bírálat szerint a legjobbak a legelőnyösebbek és megérdemlik az áltálaban terjesztést. Babson terményei ellenállóképességűek válnak ki, nem dőlnek, rozsdamentesek és rika vetésűek is (Elite-rox 100-125 kg per hekt, arany-gyöngy busa 120-125 per hektár) megbízható a dus termési magban és számban és egy gazda meg mulasztása el kísérleteket tenni vele.

NYILTTÉR.*)

Szuperfoszfátot,

Kénasvas-kállt. Kénasvas-ammonot, kénasvasas-kállt, (dobánytrágyakészítés)

gőzkeparport, gőz

(legfinomabb — 78% Chancel oldium allen)

részgálicot, 98/99%

legelőnyösebben szállít a

„BUNGARIA”

MŰTRÁGYA, KÉNSAV-ÉS YEGYI IPAR RÉSZÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN, V. KER. FÜRDŐ-UTCA 8. SZÁM.

1899 évi forgalom: 26,840 bdl.

Felhívjuk a t. cz. gazdasági közönség figyelmét

a budapesti gyapju-árukezőikra,

melyek idei második sorozata f. év szeptember hó első felében tartattik meg.

Az árukezők felkötődés és Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti tehérgyárvadvar” címzett gyapjukezőmennyiségek a M. Á. V. összes vonatlaina temek díjkezdésében, valamint ingyen raktározásban részesítenek.

Befejeletéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S. TÁRSA,

BUDAPEST, V. Erzsébet-út 13.

*) Az e rovatt alatt közölölköt a szerkesztőférfi felelősséget nem vállal.

Földbirtokosok, gazdák és raktár-vállalatok stb. figyelmébe.

Austria-Magyarországon általán bevezetett a mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézetem

ajánl igen csekély kölcsönj mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telitett

kazal ponyvákat,

vasúti waggonok és más mezai termékek betakarására szolgáló ponyvákat, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas szeképponyvákat, miáltal saját ponyvának beszerzése megtakaríthatik. Ugyazintén

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyazint legelőszobában szerzhettek be új és használt

telitett ponyvák,

valamint **szeképponyvák** 7 korona és 9 korona, továbbá új és használt

zsákok

minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Minden 50%-kal olcsóbb mint bárhol.

Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V. Arany-János-utca 12.

TELEFON.

Sörgőny-zim:
Nagel Adolf, Budapest.

Importált eredeti angol kosok

kaphatók:
PICK OSWALD-nál
BUDAPEST,

VIII., Külső-Kerepos-ut 1. sz.

Superfoszfátok

állati és
szerves eredetűek.

legelőszobák
Foszforsavas trágyaszor minden talajra.

Győr-hatásért kezeség, legnagyobb eredmény.
Nélkülözhetetlen az őszi vetéseknél,
semmi más foszforsavakkal nem pótolható.

Állatok továbbá:
Csontlisztet, Chillsalótromot, kén-savas ammoniakot,
kálislét, kaimitot, különleges műtrágyákat kapás és
kalásos növények alá, **themen-nai szab. superfoszfát-**
gypszet

herések trágyájával és az istállótárgya konzerválására;
takarmánymezset stb.
bárhoa versenyképes áron szállít a legzigorubb
tartalom-szavatolás mellett

Kőszav- és
műtrágyagyár
A. SCHRAM Ludenburgh-Themennau
és Lissak Rosok m.
Központi iroda: **Prága, Heinrichsgasse 27.**

Első magyar

gyapjúmosó és bizományi

részvénytársaság

Budapest, V., Kárpát-utca 9.

Vasutállomás: Budapest-Lipótváros.

Gyárilag

mosott

BÁRÁNY

GYAPJÚ

előnyös áron értékesíthető; ajánljuk tehát a báránycok gyapját tekintet nélkül a mennyiségre

zsiros (szennyos) állapotban

lenyíratni és gyapjúmosó gyárunkba küldeni.

Csomagoló zsákok kölcsönkép díjmentesen rendelkezésre bocsátunk.

Az igazgatóság.

1242

Vetőbuza.

A számtalan hozzám érkezett megrendelések személyes elintézésére képtelen lévén, ez uton tudatom, hogy **vetőbuzáim** kizárólagos eladásával: „Steiner Albert Sopron”-i céget bízom meg, honnét kívánatra kalászes mag-minták is küldetnek.

== Sárga szakálós és barna tar-buzáim ==

— úgy mint 8 év óta — az idén is teljesen rozsdamenteseknek, a dülesnek és ködnek ellentárolképeseknek és igen koránérőknek bizonyultak és az ország minden részében az illető hazai fajtákat holdanként 400—500 kgm. terméstöbblettel felülmúlták.

100 kgr. la. vetőmag ára 24 korona a vevő zsákjában ólomzárómmal ellátva Berzencze állomásra szállítva.

Dr. Steiner Leó

Pta.-Perdóc u. p. Somogy-Berzencze.

1243

63859/900. sz.

Hirdetmény.

A kisbéri magy. kir. állami ménésbirtok
1900—1901. évi

15.200 méterm. zab

szükségletének biztosítására

flyó évi szeptember hó 5-én

a ménésbirtok igazgatóságánál zárt írásbeli
ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Pályázók 1 koronás bélyeggel és 5% bá-
natpénzzel felszerelt ajánlataikat legkésőbb
szeptember hó 5-én délelőtt 10 óráig a mén-
ésbirtok igazgatóságánál Kisbéren nyujt-
sák be.

A részletes feltételek a gazdasági főigaz-
gatónál (Budapest, földmivvelésügyi ministerium
II. em. 80. ajtó) és a ménésbirtok igazgatóság-
nál megtekinthetők.

Budapesten, 1900. évi augusztus hó 3-án.

1283

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

Leopold Adolf bőrgyára Tata-Tóváros.

Vesz mindennemű állati bőrt, szerződésig is.
Készít szarvasbőrt, mosó-, törölő bőrt, cseres, fehér
írhát, ezekből állandó raktár. Elvállal minden e szakba
vágó munkákat. 6446

Lapunk bekötési tablaja

1 fnt 36 krért (portamentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Éladó ökörtinó.

Méltóságos báró *Bornemisza Elemér ur*
gerend-keresztúri gazdaságában eladó

45 drb 1 $\frac{1}{2}$ éves, 55 drb 2 $\frac{1}{2}$ éves
elsőrendű erdélyi ökörtinó.

Közelebbi felvilágosítással szívesen szolgál

Neményi József intéző

Hadrév, u. p. Gerend, Erdély.

1254

Fraktikus, legolcsóbb és legpontosabb zsírmeghatározó a tej- és tejtermények részére a dr. N. Gerber

ACID-BUTYROMETERE.

Több mint 7000 drb használatban. — 25 elsőrendű kítú vesés.

A világ leghíresebb és legnagyobb tehénmészeti dolgozók vése.

Tejes készitők (legolcsóbb rendszer).

2 4 8 16 24 próbához.
Márka 33.— 66.— 95.— 125.— 145.— Lepsébből csomagolással együtt.

Képes árjegyzéket ingyen küld

Dr. N. Gerber's Molkerei Zürich (Schweiz).

Övakojunk az utánzatoktól.

Csakis az olyan butyrometernek van-
nak ellenőrzve, a legeszerűbben és
törvényileg védve, melyeknek a nyaka
rovított s az itt látható fejrissal van-
nak ellátva. Utánzások törvényileg til-
dosnak. Tízmeteladók, kik egyszerre több 100 drbot vesznek, külön enged-
ményben részesülnek.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* titkári
hivatalánál (Budapest Köztelek).

A r a k :

nagyban wagon-rakományonként ab Leopoldshall-Stassfurt,
ömlészet állapokban 106 fnt, zsákban szállítva 130 fnt. A vasu-
ti szállítási költség a különböző távolságu rendelési álla-
mók szerint 130—140 fnt közötti vállalkozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egye-
sületesi tagok részére 2 fnt 80 kr., nem tagoknak 3 fnt.

A megrendeléssel egyideűleg a kainit árát egyesítetük pénz-
tárhoz beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény
árvelénél fizetendők.

23736/900. számhoz.

Bérleti hirdetmény.

A magyar vallasalap tulajdonát képező, Esztergom-
vármegye Pilis-Maróth községének határában fekvő,
jelenleg házilagosan kezelt földbirtokból 297 $\frac{1}{4}$ hold
az alulírott ministerium IX. ügyosztályában

1900. évi szeptember hó 25-én

tartandó zárt ajánlatu verseny utján 1901. évi október
hó 1-től 1913. évi szeptember 30-ig terjedő

12 évre haszonbérbe

fog adatni.

Az egykoronás bélyeggel versenytárgyalási felté-
telekben megállapított bánatpénz letételét igazoló pénztári
nyugtákkal ellátott ajánlatok a fent jelzett nap déli 12
órájáig az alulírott ministerium segédhivatalának igaz-
gatóságánál nyújthatók be.

A részletes bérleti és versenytárgyalási feltételek a
fenti igazgatóságánál, a közalapítványi főtisztisegnél Vág-
Sellyén és a közalapítványi spánságnál Pilis-Maróthon
tekinthetők meg.

Budapesten, 1900. év május havában.

1276

A vallas és közoktatásügyi m. kir. Ministeriumtól.

Gazdasági Szemekben, uradalmakban, tejgazdaságokban, szeszgyárakban stb. kitűnően bevált évek óta

Poroellán-Email-Festékünk (Pef)
 mint világos és megerősítő mázolat, melyen penészes és gombásodás lehetetlen. Mindenkor mosható, kemény, porocellánoszerű felületet nyújt, mely tej és vajkezelésnél helyesegek, gépjárművek, konyhák, fürdőszobák, folyosók, lámpák, kiegészítők stb. részére felelő eszköz.

Bessemer-festékünk (védjegy álló)
 mint feltűnően megbízható rozsdavédő szer mindennemű vaszerkezetek, és más hullám bűdöztetők, tartók, kerítések, rúcsok, gépek stb. részére. — Mint fémazlat a külön kuszálva szer. Tartósabb, szaporább és a szilárdító behatásosok sokkal jobban ellenáll, mint minium és olajfesték.

Kimerítő ajánlattal és prospectussal szívesen szolgálnak az egyedül gyárosok

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

Magy. kir. Államvasutak.
77200/900. szám.

Pályázati hirdetés

(Rómán- és portland-cement szállítása iránt.)

A magy. kir. Államvasutak igazgatóság az 1901. évben, Hétélet 1903. év végéig szükséges rómán- és portland-cement szállítási biztosítást kívánja, csemel nyilvánítt pályázatot hirdeti.

Az ajánlatok az 1900. évi szeptember hó 5-ig betérjesztendő, a bánátpénzek pedig a megfelelő napon déli 12 óráig letennők.

A pályázatra vonatkozó részletes feltételek, ugyanízt az általános szállítási feltételek a magy. kir. Államvasutak anyag-és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 73. szám, II. emelet) 40. ajtószám), valamint minden feltevélyről megismerhetők, vagy a megjelöltől ír előzetes leltározás mellett a magy. kir. Államvasutak budapesti nyomtatványtárolárán posta útján megrendelhetők, meggyezvén, hogy az általános feltételek minden példányt 30 fillér fizetendő.

A feltételeknek postán útján való behűldése esetén 50 fillér postaköltség is behűldendő.
 Budapest, 1900. augusztus hóban. Az igazgatóság.

Eladó
60 db. 2-3 éves kizajonli szőke fajú veszen átment tenyészkocza.
 Bővebb értesítést ad szeredi uradalmi intézősége Czered Nográdmegye vasútállomás Ajnácskó. 1274

Magyar kir. Államvasutak. 118194/1900. számban.

Hirdetés.

A magy. kir. Államvasutak igazgatóság nyilvános ajánlati tárgyalást hirdeti a Hátvann állomáson lévő 11 főtől építet bővítéséhez és átalakításához szükséges építési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az egysegárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához közt feltételek Budapestben, a magy. királyi Államvasutak igazgatósága magas építmenyi igazgatóságán (VI. Teréz-kört 56. szám, III. em. 14. szám) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1900. évi augusztus hó 22-én, déli 12 óráig nyújthatók be, aulított igazgatóság építési főosztályánál (VI. Teréz-kört 56. szám II. emelet 10. ajtó).

Az ajánlatok egykoron, az ajánlat mellékleteit iventők 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és következő felirattal nyújthatók be: "Ajánlat a hátvann felvételi épület bővítésére és átalakítására."

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vételni. Az ajánlat benyújtási megezőtti napon, vagyis 1900. évi augusztus 21-én déli 12 óráig 2200. azaz köztörlesztés korona bánátpénz teendő lo a magy. királyi Államvasutak főpénztáránál (VI. Andrássy-ut 73. szám Földszint) akár készpénzben, akár állami leltározás alkalmán értékpapírokban.

A bánátpénzről szóló letéjegy az ajánlathoz nem eszandó. Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítandók, de névértékben felül számításba nem vétendők.

Csak idejkorán beérkezett irasbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Posta útján beküldött ajánlatok és bánátpénzek térlevevényvel andók fel.

Budapest, 1900. évi július hóban. Az igazgatóság.

Fairbanks mérlegek a legkifejlesztettebb mérlegszerkezetek.

A szabványosított Fairbanks-mérlegok szándok raktárak, leltározás, kereskedelmi célokra és a hidra telti terhet minden ponton egyenlően mérleget.

Tartósság, pontoság és könnyű kezeléskénél ford ny használatban, mint a különböző a legelső által nyert legkifejlesztettebb mérlegek.

Gazdasági, szikér-, marha-, szék- és raktári mérlegeinket

szívesen és a csatlakozó melléklettel fogva külföldre is garálák, mondások és vevőknek részre a legkifejlesztettebb mérlegek. A jutavann árkában, melyek súlyokai számtalozott jobb kivételéssel, és mérlegek áránál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loo vasutara való feladás költségét már befoglalhatunk. — Szabványosított állami feltevélyek alatt áll. Magyarországi képviselői iradókban, Andrássy-ut 14. számú szobák. Árjegyzékkel, felvilágosítással szinté: központi iradók szolgálat.

FAIRBANKS MÉRLEG ÉS GÉPÉVÁR részvény-társaság,
 BUDAPEST, Andrássy-ut 14. Szár: Külső Váci-ut 108.

RENDSZERES

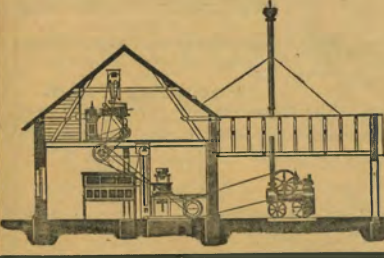
MALOM-berendezések
 és egyes MALOMGÉPEK,

termény-tisztító - művek
 gabonarakárak (silos) részére.

GRAEPEL HUGÓ
 gép- és rostalemezgyár, malomépítésszert

Marshall, Sons & Co. Lmtd
 angolországi gépgyár vezetőügynök

BUDAPESTEN, V. ker., Külső Váci-ut 46. szám.

Bahlsen óriási vető-rozsa (Bahlsen „Elite“-je Bahlsen „Triumph“-ja)

Az idén is — mint kedvezőtlen időjárás esetén — **vetésem** a legtakarósebb vetés daczára a legkiadókabbnak bizonyított (30—54-szeres maghozam, nagy, értékes szalmához is).
Egyetlen más vetőrozsza sem sikerült oly különösen, sem a hegyes vidékeken, sem a völgyekben. **Alkalmam minden talajra; a megfektetés ellen nagy ellenállóképeség!**
Bahlsen-féle legújabb, „javított arany-gyöngy buzza“ mint a múlt évben — rozsdás és zsúrgósebb, daczára, hogy csaknem minden más buza megölt. Ez **eredeti vetőmag** (örvényesen védve) a legelőkelőbb szőlőfőiratók, egyesletek sítb. által ajánlották és csakis nálam kapható. A fenti nevű vetőmag: vészes-ársáskorú, melyeknek csomagolása végiggyemmel nem bír, sűrűsen üvünk mindenki. A legelőkelőbb számlított árjegyzékét, számos eredeti tudósítással ingyen küld **ERNST BAHLSEN**, vészmagmú Prága

Gazdaságok, iparosok és malomok részére ajánlja a

DREZDAI MOTORGYÁR

Reász-Társas. (ezelől HILLE)
* legújabb gáz-, benzín-, petrolcum- és acetylen-motorokai 1-100 lóerőig, és locomobiljait.

Minden kiállításokon és vásárokon részt vesznek és díjakokat és érméket is kaptak.

Nagyszerű újítások

szabadalmazott szerkezetű.

Vasárnapra: Gellért Igazb. és Társas. Budapest, II. Terk.-körút 41. FLOKORHÉLY BUDAPESTEN.

RÉPATERMELEK FIGYELMÉBE!!

70 drb faszekrény-billékepei, 600 mm. nyomtávban, 1,3 m³ tartalommal, erős U vasalvival, kiválóga használt teljesen izemteljes állapotban, továbbá azszébillékepek, csik, sinek, hordozható vígyányok, masztyokok a rőnyádeány tartására bérbe adandók.

ROSSEMANN és KÜHNEMANN

KOPPEL ARTHUR-féle VASUTAK BUDAPEST.

Sértésnyésztök figyelmébe.

A 13652. szám alatt szabadalom. **SOMOGYI GÉZA-féle** állatok emésztését elősegítő por mindenféle **sértésbetegségek ellen** sikeres hatással bír.

A 13652. sz. magy. kir. szabadalmi okiratnak kivonata.

Jelen találmány tárgya egy eljárás, áll a tápsor előállítására, melyet állatok, különösen sertések egy folyékony, mint szilárd táplálékába belekeverve, annak emésztését elősegíti.

Mint a tapasztalatok bizonyították, ezen tápsorral ellátott állatok az állat szervezetére igen jóhatékony hat, a mennyiben annak ellenállóképességét betegségek ellen már aránylag rövid használat után nagy mértékben növeli.

Figyelmeztetés.

A por, melyet az étellel együtt bevezet a sertés, a gyomorból megemésztés után a vékonybélbe kerül, a hól az tovább emésztődve annak alkalmas részecsei a hól szövet (bolyha) által felszívódnak a a tápláló szervek erein keresztül a vérbe vitetnek és számtalan véredény által szűrődnek a test minden részébe: innen van tehát az, hogy a por tartama szerint belsőleg hat, mert ha találmányom rendszeresen használva lesz, sikeres eredményt jár és bármely állatnak alkalmaszható.

Használati utasítás.

Ha az állat nem eszik és nem emészt, hetenként 2-szer 3 deka 1 1/2 evőkanállal adandó naponta.

Ha az állat gyengélkedik, az első két nap 5 deka 2 1/2 evőkanállal naponta. Azonban, ha betegsége megy át, két napon át 8 deka 4 evőkanállal etetendő. A por kevés big étellel keverendő.

Elismert leveleka legnagyobb aradalmakból vannaak.

Kapható mindenütt.

1/4 kg. doboz 90 Mlle (45 kr.), 1/2 kg. doboz 1 korona 80 Mlle (90 kr.)

Készítők **SOMOGYI GÉZA, Arad.**

Eladó szlavonjai birtok.

Ezekből 17 kilométernyire, a djákóvári uton az Igali-féle branyevina egy tagbeli birtok, mely 387 kat. holdnyi, két majorja a szükséges gazdasági épületekkel el van látva, eladatik. Bővebb felvilágosítással szolgál 1067

Igali Svetozár Barba, (Baranya-megye).

MAGYARON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGÖBBI HIRNÉVŰ ÜRÜZLETE

BRÄUWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
KÖR-ÉS KIR. KIZ. HÓLÁDOSAN SZAB.:
KRONOMETER-ÉS MŰ-ÓRÁS
FELTÁLLÓ-ÉS REZSERVŐ-
MŰKÖDŐMŰVEK ÉS EY.

ÓRAK ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLASSAL
KÉSZPÉNZERT, VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE!
JAVÍTÁSOK ÉS ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

A budapesti marhavasartéri vasári-pénztár részvénytárs. :
szarvasmarha, borjú, juh, kecske, bárány és sertések

bizományi eladásával foglalkozik.

A bizományba küldött állatok — kísérő nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak a csatlakozás után azonnal jöten leendő. A feladott állatokra a feladati-vevény ellenében megfelelő **előteget** nyugtáig hatályosulást kaphatnak levonni.

Vasúti kölcsönnyel érintkeznek

Vásárpénztár, Budapest, Fenczyváros.

Levél, sürgöny, telefonczím: „VÁSÁRPÉNZTÁR—BUDAPEST.“

Magyar királyi Államvasutak.

Üzletvezetőség Kölozsvárt.

Pályázati hirdetésny.

A m. kir. állam vasutak közlozvári üzletvezetősége a közszép-m. vásárhelyi vonal M. János Alkossa mellett 8 lakóház építésére alkalmas, 1700 m² területű is alhaszt, összesen mintegy 3000 m² területet vásárolni óhajtat; arra ezen pályázat hirdetetik.

Megpívtárik, hogy a vásárlandó telek lakóházak építésére alkalmas árúrnak ki nem tett terület legyen és hogy az a m. János vasúti állomásához lehetőleg közel fektedjék.

Az ajánlatok jogtörvényes alkalmat belyegzötten és lepecsételve „Ajánlat a m. kir. államvasutak által M. Jánoson vásárlandó telekre 1784/7900. sz. hó” felirással ellátva 10-ik augusztus 10-ik napja déli 12 óráigj kitáráskorhoz beküldendők.

Az ajánlatban a megvásárolt terület pontos felvéve, nagysága, az öleltől-vagy 1600 m² által számlított holdankénti egységár, teleköltségyi tulajdonosnakvalamint az ajánlattevő neve és lakczime pontosan kitüntetendő.

A m. kir. államvasutak közlozvári üzletvezetősége fentírtja magának a jogot, hogy az ajánlatok között tekintet nélkül az árakra és feltételeikre szabadon válasszathasson.

Kölozsvár, 1900. július hó 20-án.

Az üzletvezetőség.

(Ütánnomás nem díjazatik.)

Mindennemű tejjgazdasági eszköz
és gépet szállít, tejjgazdasági telepeket
és tejjszövetkezeteket rendez be az

-Separator Részvény-Társaság

ezelőtt **Pfanhauser A.**

Budapest, V., Báthory-utca 4. szám.

WEISER J. C. gazdasági gépgyára

1867. Klábé nemzetközi vetőgépverseny első díj: **ötödik arany érem.**
 1871. Lévi nemzetközi vetőgépverseny első díj: **nagy ösmeret arany érem.**
 1881. Hódmezővásárhelyi vetőgépverseny első díj: **arany érem.**
 1890. Marosvásárhelyi vetőgépverseny első díj: **arany érem.**
 1890. Szegedi kiállítás első díj: **legnagyobb elismerés.**

NAGYKISANISÁN.
 Ajánlja: **Magyarország**
 legjobb és **legjobb** 7543
vetőgépet.
 szabad, kiváltható kapu-
 nyitással ellátott

sík és hegyes talajra egyaránt alkalmas
ZALA-DRILL
 sorvetőgépet, továbbá szab. „Perfecta” első és igen jó, könnyű vetőgépet,
 legjobb szerkesztet Szelecske szőlőfűvel, haraszt, jergényvel, szesznyűvel,
 rejtáll és mindenféle gazdasági gépet.
 „Planet Jr.” rsz. kézi-toló répkapra és toltogató, a 10 ft.
 Argyeznek ingyen és hármasan.

Bérlet.

Gróf Zay Miklós ur topolováci gazdasága, Sziszek mellett, Zágrábmegyében, mely a vasúthoz közel, a Száva mentén fekszik s mely mintegy

**1500 hold szántóföld,
 1000 „ rét és
 8000 „ legelőből**

áll, f. é. október hó 1-től fogva bérbé adó.
 Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

Gr. Zay Miklós számtartói hivatala
Zay-Ugrócson, Trencsénm. 1248

HIRDETÉSEK

völgyeteknek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
 Arany-utca 48-49-ik szám.

Magy. kir. állami vasutak.
 87700. szám. C. L.

Hirdetmény.

Sóstó megálló rakodóhelynek nyilvános kocsirakományu teherárú forgalomra való

A nyíregyháza-csapi vonalon Nyíregyháza és Kemence állomások között fekvő Sóstó kiserő megálló rakodóhelyre átalakítatván, mint ilyen legelőszelűbb a nyilvános kocsirakományi teherárúforgalomra a következő körülményekkel fog megnyitástani.

Ezen megálló rakodóhelyről vagy oda gyors- és darabárú, 65 állatok és oly küllemdények, melyeknek be vagy lerakásához külön berendezések vagy segédgépek igényelhetők, nem szállíthatók a fentiek értelmében szállítható kocsirakományi teherárú be és kirakására nézve pedig a helyi áruüzletszabásunk (II. rész III. fejezete B) szakaszának 7/b pontjában (21 oldal) foglalt határozásnyak mérvadóak.

A Sóstón kezelendő áruk berakásához szükséges kocsák 24 órával előbb írásbelileg rendelendők meg, mely megrendelés, valamint az áruk szabályszerű feladása és kiváltása a szállítási irányhoz képest Nyíregyháza, illetve Kemence állomáson eszközöndő.

Sóstó megálló rakodóhely vonalainkon örvényes kilométer mutatóba és helyi áruüzletszabásba (II. rész) már 60 lévelem véve, emellett fogva az ottan továbbbítandó vagy odarendelő kocsirakományi teherárú után a szállítási díj kiszámítása vonalainkat illető oly viszonylatokban, melyekre nézve állomási díjszabások léteznek, ezek alapján, minden egyéb helyi viszonylatban pedig a díjszámítási táblázatok alapján eszközölhetik.

Budapestben, 1900. július 10-én.

Az igazgatóság.

(L'Ámnyomás nem díjazatik.)

Clayton & Shuttleworth
 mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Václai-körút 65. sz.

Állat- és legelőszelűbb árak mellett ajánljaink:

Locomobill és gőzszelplőgép-készletek
 A legújabb járgány-szelplőgép, gőzszelplőgép, szőlőfűvel, haraszt, jergényvel, szesznyűvel, rejtáll és mindenféle gazdasági gépet.

„Columbia-Drill”
 legjobb szőlőfűvel, haraszt, jergényvel, szesznyűvel, rejtáll és mindenféle gazdasági gépet.

A 3-3-vasúti állatok és minden egyéb gazdasági gépet.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobill- és szelplőgép-gyára.

Szőlőtermésünket augusztus hóban legjobban fenyegeti a lisztharmat (Oidium)

Tessék tehát ellene védekezni!

A lisztharmat **egyetlen feltétlenül biztos**, tartós hatásu, olcsó és a borra kártékony hatás nélküli ellenszere

 a dr. Aschenbrandt-féle **RÉZKÉNPOR.**

Ezen por finoman a fürtökre fujtatva, nemcsak *mentesíti a szőlőt az oidium megtámadásától*, hanem *a már megtámadott bogyókat is* (a repedtek kivételével) *meggyógyítja, a baj tovább terjedését azonnal beállítja és perszeleket pedig mint a köszönséges kénpor nem okoz.*

A **rézkénpor** a mellett ugy a fürtök, mint a vessző érését *lényegesen előmosdítja*, s így az arra fordított költség még az esetben is megtérül, ha a lisztharmat a szőlőt amugy is elkerülte volna.

Ez ellen pedig egy szőlőtulajdonos sincs biztosítva, mert *nemcsak a homoki, de a hegyi szőlőkben is fellépett már orrságsserte a lisztharmat.*

Előssük meg a bajt, porossuk be haladéktalanul ssöleinket!

A rézkénpor megrendelhető:

a „BORÁSZATI LAPOK“ kiadóhivatalában BUDAPEST, (Üllői-út 25.)

valamint

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

és a vidéki megbizottaknál.

A rézkénpor ára:

5	kgos	szákokban	à	kg.	---	---	---	---	---	50	fillér.
10	"	"	"	"	---	---	---	---	---	50	"
50	"	"	"	"	---	---	---	---	---	52	"

Kellő **készletről** gondoskodva van s így a por bármely mennyiségben **azonnal** szállítható.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZOONYOKAT

a legkíméletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** vezetkedési
iroda.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

A Sack-féle legújabb rendszerű sorbavető-gépek

1897. évben a számos külföldi kiállításokon kívül a kiélelmi nemzet-
közi vetőgépversenyen első díjjal
és a léval nemzetközi vetőgépversenyen a nagy beosztású sorba-
vetőgépek csoportjában szintén az első díjjal

ARANYÉREMMEL

Itélek kitüntetésre.

Ezen gépek, valamint mindennemű SACK-féle ékek és talajmívelő
eszközök eredeti minőségben csakis

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktárban

Budapest V., Váci-körút 52. sz.

tartatnak készletben, a hol azok, valamint a legjobb szeszakavágó-
és repavetőgépek, kitanó takarmányrútesztők a járgányok jutá-
nyos áron szereshetők.

Ár egyzékék és bármilyen felvilágosítások készséggel adunk
Ingyen és bármikor.

7482

**Szegedi
Zsákok.**

Gabonaszákokat
nyers és vízmentesen felített
ponyvákat,
KÖTÉLNEMŰEKET,
az ellátást legjobb minőségben szállít a
Magyar Vitorlavászon- és
Kendorgyár

Salsmann és Társa.
Központi megrendelés iroda:
**Budapest,
V., Nádor-utca
20. sz.**

MALOM-

berendezéseket teljesen, egy egyes malomgépeket, valamint

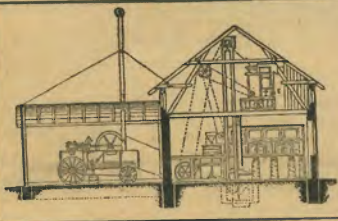
gépöntvényeket

gazdasági gépműhelyek részére gyárt és szállít:

Wörner J. és Társa

malomépítő
gépnyára és
vasöntődéje

Budapesten, Külső Váci-ut 54—56. sz.

GÉPOLAJAT,

u. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű
szárazított repceolajat, stb.
disszociált, szálonnát és szálonnáról lerakott sót.
Fertőtlenítő szereket,
u. m. karbolav, karbolpur, creolin, szilgálicz stb.
részleg karbololeumot, keserűtlenítőt stb.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzértés mellett vásárolok lóherét, lucernát és egyéb magvakat és kerek min-
tisított szives ajánlatokat.

KRAMER LIPÓT,

Telefon.

AJÁNLÓK:

Kocsikenőcsüt, Petroleumot,
Zsákokat, takaró- és szekérgöngyöket, kár-
rányfestékeket, fedéltakarókat,

MŰTRÁGYÁT

Olvasz szappant és tiszta vastag győke-
rekből öröve.

Olvasz szappant és tiszta vastag győke-
rekből öröve.

Sürgönyözim: „CERES” Budapest.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálunk.

Lucernát, lóherét, fűmagvakat

minden célra és minden egyéb gazdasági célra.

Vetőmagot

a legújabb és legjobb áron és garanciával is mi-
nőségben.

BUDAPESTEM,

V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.